

49. Qui va ser Ponç Pilat?

Ponç Pilat va ocupar el càrrec de prefecte de la província romana de la Judea des de l'any 26 d. de C. fins al 36 o començaments del 37 d. de C.

02/07/2006

La seva jurisdicció s'estenia també a Samaria i Idumea. No sabem res segur de la seva vida amb anterioritat a aquestes dates. El títol de l'ofici que va ocupar era el de *praefectus*, com correspon als qui van ostentar aquest càrrec abans de

l'emperador Claudi i ho confirma una inscripció que va aparèixer en Cesàrea. El títol de *procurator*, que empren alguns autors antics per a referir-se al seu ofici, és un anacronisme. Els evangelis es refereixen a ell pel títol genèric de “governador”. Com a prefecte li corresponia mantenir l'ordre en la província i administrar-la judicialment i econòmica. Per tant, havia d'estar al capdavant del sistema judicial (i així consta que ho va fer en el procés de Jesús) i recaptar tributs i impostos per suplir les necessitats de la província i de Roma. D'aquesta última activitat no hi ha proves directes, tot i que el succeït de l'aqüeducte que narra Flavi Josep (veure més endavant) n'és segurament una conseqüència. A més, s'han trobat monedes encunyades a Jerusalem els anys 29, 30 i 31, que sens dubte van ser manades fer per Pilat. Però per sobre de tot ha passat a la història per

haver estat qui va ordenar l'execució de Jesús de Natzaret; irònicament, amb això el seu nom va entrar en el símbol de fe cristiana: “Va patir baix Ponç Pilat, va ser crucificat, mort i sepultat...”.

Les seves relacions amb els jueus, segons ens informen Filó i Flavi Josep, no van ser en absolut bones. En opinió de Josep, els anys de Pilat van ser molt turbulents a Palestina i Filó diu que el governador es caracteritzava per “la seva venalitat, la seva violència, els seus robatoris, els seus assalts, la seva conducta abusiva, les seves freqüents execucions de presoners que no havien estat jutjats, i la seva ferocitat sense límit” (*Gayo* 302). Encara que en aquestes apreciacions segurament influeix la intencionalitat i comprensió pròpia d'aquests dos autors, la crueltat de Pilat, com suggereix *Lc* 13, 1, on s'esmenta el succeït d'uns galileus la sang dels

quals va barrejar el governador amb els seus sacrificis, sembla fora de dubte. Josep i Filó narren també que Pilat va introduir a Jerusalem unes insígnies en honor de Tiberi, que van originar una gran revolada fins que les hi va dur a Cesàrea. Josep relata en altre moment que Pilat va utilitzar fons sagrats per a construir un aqüeducte. La decisió va originar una revolta que va ser reduïda de forma sagnant. Alguns pensen que aquest succés és al que es refereix *Lc* 13, 1. Un últim episodi relatat per Josep és la violenta repressió dels samaritans al mont Garizim cap a l'any 35. A resultes d'això, els samaritans van enviar una legació al governador de Síria, L. Viteli, qui va suspendre Pilat del càrrec. Aquest va ser cridat a Roma per donar explicacions, però va arribar després de la mort de Tiberi. Segons una tradició recollida per Eusebi, va caure en desgràcia sota l'imperi de Cal·lígula i va acabar suïcidant-se.

En segles posteriors van sorgir tot tipus de llegendes sobre la seva persona. Unes li atribuïen un final espantós al Tiber o a Vienne (França), tot i que que unes altres (sobretot les *Actes de Pilat* , que en l'Edat Mitjana formaven part de *l'Evangeli de Nicodem*) el presenten com convers al cristianisme juntament amb la seva dona Pròcula, a qui es venera com a santa a l'Església ortodoxa per la seva defensa de Jesús (*Mt* 27, 19). Fins i tot el propi Pilat es compta entre els sants de l'Església etiòp i copta. Però per sobre d'aquestes tradicions, que en el seu origen reflecteixen un intent de mitigar la culpa del governador romà en temps que el cristianisme trobava dificultats per a obrir-se pas en l'Imperi, la figura de Pilat que coneixem pels evangelis és la d'un personatge indolent, que no vol enfrontar-se a la veritat i prefereix acostentar la multitud.

La seva presència al Credo, no obstant això, és de gran importància perquè ens recorda que la fe cristiana és una religió històrica i no un programa ètic o una filosofia. La redempció es va obrar en un lloc concret del món, Palestina, en un temps concret de la història, és a dir, quan Pilat era prefecte de la Judea.

Bibliografia: D. R. Schwartz, “Pontius Pilate”, a *Anchor Bible Dictionary*, vol. 5 (ed. D.N. Freedman), Doubleday, Nova York 1992, 395-401.

Juan Chapa

dev.opusdei.org/ca/article/49-qui-va-ser-ponc-pilat/ (05/08/2025)